

СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

21.07.2015г.

ОДЛУКА

На Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), по жалбата на Јане Димески за текстот “Интелектуалното рекетарско крило на СДСМ со низа афери” објавен на 15.06.2015 година на Интернет порталот kurir.mk.

ЖАЛБАТА Е ОСНОВАНА

Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1, 10, 13 и 15.

Член 1.

“Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно”

Член 10.

“Новинарот нема свесно да создава ниту да преработува информации што ги загрозуваат човековите права или слободи, нема да говори со јазикот на омразата и нема да поттикнува на насилство и дискриминација врз која било основа (национална, верска, расна, полова, социјална, јазична, сексуална ориентација, политичка...)”

Член 13.

“Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот”

Член 15.

“Новинарот мора да ја негува културата на говорот и етиката. Неспоево со новинарската професија е непримерната комуникација со јавноста”

СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

До Извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија на ден 17.06.2015 година, лицето Јане Димески поднесе жалба за текстот “Интелектуалното рекетарско крило на СДСМ со низа афери” објавен на 15.06.2015 година на Интернет порталот kurir.mk. Во жалбата се наведува дека во текстот известувањето не е точно и не е фер.

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со член 12 од Деловникот на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со Интернет порталот Курир со барање уредничкиот колегиум да се изјасни по однос на наводите од жалбата. До седницата на Комисијата за жалби при СЕММ, Курир не достави одговор на наводите на жалителот.

Комисијата за жалби најде дека жалбата во однос на текстовите е ОСНОВАНА.

На седницата на 06.07.2015 година, Комисијата за жалби ги разгледа наводите на жалителот Јане Димески и направи увид во наведениот текст. Во текстот “Интелектуалното рекетарско крило на СДСМ со низа афери”, меѓу другото, е наведено: **“Со последните потези кои ги презема претседателот на СДСМ Зоран Заев, на очиглед на јавноста стана јасно дека со најголемата македонска опозициска партија и воедно со целата опозиција не управува и раководи Заев, туку истиот слепо ги слуша и само повторува ставовите искажани од интелектуалното рекетарско крило на СДСМ кое всушност раководи со партијата.**

Заев во изминатиов период без поговорно ги следеше наредбите на една група на лица кои се познати по антидржавно делување базирано на деструкција и лични комплекси, но и лица кои зад себе имаат еден куп скандали и низа афери. Имено, ставовите на Заев без градени по претходно искажани мислења на Љубомир Фрчкоски, Бранко Героски, Сашо Орданоски

СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

и првиот човек на соросовата фондација во земјава Владимир Милчин. Она што оваа четворка ќе му го наложеше на Заев веднаш истото стануваше став и на опозицискиот лидер.

Но, кое е таканареченото интелектуално крило кое во моментот ги диктира ставовите на Заев и СДСМ. Фрчкоски, Героски, Орданоски и Милчин зад себе имаат низа афери кои сега крајно неодговорно и штетно делуваат, при тоа држејќи ја во заложништво целата држава и сите граѓани.”

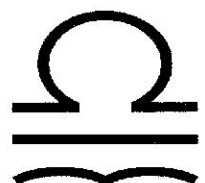
Понатаму, авторот пренесува изјави на лица за работата на Љубомир Фрчкоски како министер, па потоа за работата на Владимир Милчин (во својство на претседател на НВО) и на Героски и Ордановски како новинари.

Како што може да се увиди од текстот, авторот тврди дека првиот човек на опозицијата Зоран Заев бил советуван од Љубомир Фрчкоски (поранешен министер), Бранко Героски (новинар) и првиот човек на соросовата фондација во земјава Владимир Милчин (некогашен претседател на НВО), и искажаните ставови на Ордановски (новинар) станувале и ставови на Заев и СДСМ. За оваа тврдeње, авторот не понудил никаков доказ или изјава, не објавува дали станува збор за шпекулација или претпоставка, ниту за оваа констатација ја обезбедил втората страна и на гореспоменатите лица им овозможил да го кажат својот став за ова тврдeње.

Понатаму, авторот не прави статусна разлика меѓу споменатите лица, не прави разлика помеѓу јавен интерес и интерес на јавноста.

Во конкретниот текст, легитимна новинарска цел е поранешниот министер Љубомир Фрчкоски, кој како поранешен носител на функција подлежи на политичка медиумска дебата согласно Декларацијата за политичка дебата во медиумите на Комитетот на министрите на Советот на Европа.

Понатаму, авторот не прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот и посочува дека дел од неговите тврдeња за Орданоски претходно го потврдил и во

СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

неодамнешна колумна и новинарот Драган Павловиќ-Латас и пренесува негови цитати во кои се употребени експлицитни сексуални изрази.

Поради ова, Комисијата констатираше дека авторот не ја негувал културата на говорот и етиката, пренесувајќи содржини кои претставуваат непримерната комуникација со јавноста.

Комисијата за жалби констатираше дека во содржината станува збор за нарушување на четири члена од Кодексот на новинарите на Македонија, односно членовите 1, 10, 13 и 15.

Комисијата за жалби најде дека во текстот “Интелектуалното рекетарско крило на СДСМ со низа афери”, објавен на 15.06.2015 година на Интернет порталот kurir.mk, прекршен е член 1 од Кодексот на новинари, во контекст на тоа дека новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно.

Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку од два меѓусебно неповрзани извора.

Новинарот треба да обезбеди “втора страна”, односно да им даде можност на сите засегнати од новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика.

Комисијата за жалби заклучи дека во спорниот текст е прекршен член 10 од Кодексот на новинарите, каде се вели дека новинарот нема свесно да создава ниту да преработува информации што ги загрозуваат човековите права или слободи, нема да говори со јазикот на

СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

омразата и нема да поттикнува на насилство и дискриминација врз политичка основа. Етичкиот и професионален Кодекс на новинарите им налага посебна одговорност за јавно искажаниот збор. Нивните ставови се важни фактори во обликувањето на јавното мислење поради што говорот на омразата е неспоив со новинарската етика. Медиумот и новинарот не треба да објавуваат материјал кој има за цел да шири непријателство или омраза, или ако постои голема веројатност дека објавениот материјал ќе предизвика непријателство или омраза спрема некого поради неговата политичка припадност.

Исто така, Комисијата дојде до заклучок дека со текстот е прекршен и член 13 од Кодексот, каде се вели дека новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот. Новинарите имаат право на свое мислење, став и вредносен суд, но не смеат сопственото мислење да го камуфлираат како факти. Мора да биде јасно разграничено што се факти и информации, а што коментар, претпоставка или став на авторот за да се одбегне дезинформирање и манипулирање со публиката.

Комисијата за жалби најде дека во текстот е прекршен и член 15, каде се вели дека новинарот мора да ја негува културата на говорот и етиката. Нespoиво со новинарската професија е непримерната комуникација со јавноста.

Во согласност со наведеното Комисијата одлучи како во диспозитивот.

Во работата на Комисијата за жалби учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Гоце Герасимовски, Филип Ѓурчиновски, Теофил Блажевски, Сефер Тахири и Мери Јордановска.

Се обврзува порталот kurir.mk, во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави одлуката на Комисијата за жалби.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

